

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 629/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 2 Ntc 8/2021-60 z 23. júna 2021 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Urtost 4/2021 zo 4. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenia práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Ntc 8/2021-60 z 23. júna 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Urtost 4/2021 zo 4. augusta 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“; spolu s napadnutým uznesením krajského súdu ďalej aj „napadnuté uznesenia“). Navrhuje priznať mu od krajského súdu finančné zadosťučinenie v sume 3500 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 23. apríla 2021 bol krajskému súdu doručený návrh sťažovateľa na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2 Ntc 8/2021-60 z 23. júna 2021 podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období tak, že predmetný návrh sťažovateľa na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

3. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z 23. júna 2021 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 3 Urtost 4/2021 zo 4. augusta 2021 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje v dvoch argumentačných okruhoch. Podľa jeho názoru došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jeho práva byť súdený v primeranej lehote podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

5. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie namieta najmä svojvoľnosť rozhodovania najvyššieho súdu a porušenie zásady *reformatio in peius*. V konkrétnostiach vyjadruje nesúhlas s právnym názorom vysloveným na s. 5 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý uviedol, že výkon trestu uloženého v Európskej únii, ktorý sa vykonáva na území Slovenskej republiky, sa riadi právom vykonávajúceho štátu v súlade s čl. 17 ods. 1 Rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, avšak zároveň uviedol, že sa môže brať „ohľad“ aj na ustanovenia vnútroštátneho práva štátu pôvodu, podľa ktorých má osoba právo na podmienené prepustenie „v istom časovom úseku (stanovenom čase), avšak ide o dobrovoľnú transpozíciu, ktorú Slovenská republika neprebrala“.

6. Sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie aj v súvislosti s tvrdením, že všeobecné súdy nerešpektovali údaje uvedené v „Osvedčení“. Zároveň namieta závery najvyššieho súdu, ktorý vyslovil, že porušenie zákona tým, že krajský súd rozhodol v jeho veci na šesťdesiaty prvý deň, „nemá zákonné opodstatnenie“, ako aj jeho argument, že rozhodnutie v tejto lehote nespôsobuje akýkoľvek právny následok. Sťažovateľ je toho názoru, že rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s § 415 ods. 4 Trestného poriadku, pričom v rozhodnutí v zákonom stanovenej lehote mu podľa jeho názoru nebránila ani zložitost' veci, ako ani žiadna iná skutočnosť.

7. V druhom okruhu svojej argumentácie sťažovateľ namieta porušenie jeho práva byť súdený v primeranej lehote podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Tvrdí, že bez jeho pričinenia bolo o jeho podmienenom prepustení rozhodované neprimerane dlho. Uvádza nasledujúcu chronológiu jednotlivých úkonov: 23. apríla 2021 bol krajskému súdu doručený jeho návrh na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody; termín verejného zasadnutia bol nariadený na 23. jún 2021; krajský súd rozhodol 23. júna 2021 tak, že jeho návrh zamietol; rozhodnutie krajského súdu mu bolo doručené 9. júla 2021; písomné odôvodnenie sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu podal 14. júla 2021; o jeho sťažnosti bolo rozhodnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu zo 4. augusta 2021, ktoré mu bolo doručené 20. augusta 2021. Sťažovateľ konštatuje, že rozhodovanie všeobecných súdov trvalo celkovo 119 dní, čím došlo k porušeniu jeho práva na urýchlené rozhodovanie (poukazuje na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva č. 15684/05, č. 45426/06 a č. 35377/05).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva na slobodu a bezpečnosť (čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru)

napadnutým uznesením krajského súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a napadnutým uznesením najvyššieho súdu o zamietnutí jeho sťažnosti podanej proti predmetnému rozhodnutiu krajského súdu.

9. Napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa a z toho vyplývajúcich viacerých nedostatkov niektorých zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti (absencia právneho zastúpenia a príloh ústavnej sťažnosti) ústavný súd túto vyhodnotil ako obsahovo natoľko zrozumiteľnú, že umožňuje v tejto veci realizovať jej predbežné prerokovanie (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, I. ÚS 71/2021).

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajského súdu:

10. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

11. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

12. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05).

13. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu mal sťažovateľ právo podať sťažnosť, ktoré aj využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu namietaným právam sťažovateľa mal najvyšší súd, na základe čoho je vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

14. K prvej sťažovateľovej námietke týkajúcej sa porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že sťažovateľom uplatnené právo „byť podmienené prepustený“ nie je garantované dohovorom (napr. rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva zo 7. 5. 1990, Helmut Aldrian v. Rakúsko, č. 16266/90). Tieto konania sa v skutočnosti netýkajú rozhodnutia o „trestnom obvinení“ ani o „občianskych právach

a záväzkoch“ v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto namietanie porušenia tohto článku dohovoru všeobecnými súdmi v konaní o žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nezlučiteľné *ratione materiae* s ustanoveniami dohovoru (m. m. I. ÚS 71/2021, I. ÚS 399/2022, II. ÚS 310/2022). Vo všeobecnosti možno uviesť, že pôsobnosť (aplikovateľnosť) čl. 6 dohovoru zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Nevzťahuje sa teda *inter alia* ani na vykonávacie konanie a mnohé rozhodnutia v ňom urobené [podmienené prepustenie, nariadenie výkonu podmienenčne odloženého trestu, zaradenie odsúdeného do určitej kategórie alebo do určitého ústavu, konanie o milosti atď. (II. ÚS 633/2017, I. ÚS 348/2019)].

15. Napadnutým uznesením najvyšší súd ako sťažovateľský súd rozhodoval o návrhu sťažovateľa na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V predmetnom konaní sa už teda nerozhodovalo o trestnom obvinení v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto tento článok nie je na dané konanie aplikovateľný. Z tohto dôvodu ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.3. K namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

16. Druhý okruh námietok sťažovateľa smeruje k porušeniu jeho práva byť súdený v primeranej lehote. Sťažovateľ argumentuje, že bez jeho pričinenia bolo o možnom podmienenom prepustení rozhodované neprímerane dlho, t. j. celkovo stodevätнадцать dní. Ústavný súd uvádza, že napriek skutočnosti, že sťažovateľ nie je právne zastúpený (o ustanovenie právneho zástupcu ani nežiadal, pozn.), ústavnú sťažnosť jasne rozdelil na zhlavie, argumentačnú časť a návrh na rozhodnutie, t. j. petit, ktorý špecifikoval jednoznačným spôsobom. Nenamietal v ňom však postup všeobecných súdov, ale „len“ porušenie ním označených práv napadnutými rozhodnutiami. Za týchto okolností a s poukazom na § 45 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak, ústavný súd nepristúpil k tzv. prekročeniu petitu ústavnej sťažnosti. Pridržiavajúc sa návrhu sťažovateľa na rozhodnutie, ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená, keďže sťažovateľom formulovaný návrh na rozhodnutie (proti napadnutému rozhodnutiu všeobecného súdu) nedáva podklad možnosti vysloviť porušenie označeného práva (m. m. II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06, I. ÚS 404/2022), v nadväznosti na čo je tu dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. V rámci materiálnej ochrany práv sťažovateľa ústavný súd však uvádza (vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj z vlastných zistení ústavného súdu, pozn.), že krajský súd o návrhu sťažovateľa na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval od jeho doručenia 23. apríla 2021 do 23. júna 2021, keď vydal napadnuté uznesenie. Následne vo veci konal najvyšší súd, ktorý na základe sťažnosti sťažovateľa (doručenej všeobecnému súdu 16. júla 2021) rozhodol 4. augusta 2021, pričom jeho rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 20. augusta 2021. S ohľadom na fakt, že lehota podľa § 415 ods. 4 Trestného poriadku sa týka iba rozhodovania krajského súdu (m. m. III. ÚS 263/2021), nie aj rozhodovania najvyššieho súdu o podanej sťažnosti a s poukazom na dĺžku rozhodovania najvyššieho súdu o tejto sťažnosti je ústavný súd toho názoru, že vo veci sťažovateľa nedošlo k porušeniu práv s ústavnoprávne relevantnou intenzitou, ktorá by umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení ním

označených práv, a to ani v prípade, ak by tieto boli správne označené a sťažovateľ by namietal aj postup všeobecných súdov. Ústavnú sťažnosť v tejto časti by teda bolo možné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti aj v nadväznosti na (v tomto bode) uvedené skutočnosti.

18. Ústavný súd v neposlednom rade uvádza, že sťažovateľ nepripojil k ústavnej sťažnosti plnomocenstvo na jeho zastupovanie advokátom pred ústavným súdom a o ustanovenie právneho zástupcu ani nepožiadaval. Zároveň nepripojil k ústavnej sťažnosti ani kópie napadnutých uznesení (ktoré ústavný súd mal k dispozícii v čase rozhodovania, pozn.). V nadväznosti na výsledok konania ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci už nepristúpil k odstraňovaniu predmetných nedostatkov týkajúcich sa tejto ústavnej sťažnosti. K predmetnému postupu ústavný súd pristúpil z dôvodu procesnej ekonómie, keďže ani jeho prípadné odstránenie by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu